



Till konstitutionsutskottet

Utskottet

I samband med behandlingen av regeringens proposition 1987/88:22 Vissa grundlagsfrågor m.m. som grundas på folkstyrelsekommitténs förslag rörande riksdagens arbetsformer uttalade konstitutionsutskottet att riksdagen och särskilt riksdagens utskott bör ägna mer uppmärksamhet åt att utvärdera resultaten av riksdagens beslut (KU 1987/88:43). Som ett led i en sådan utvärdering men också med anledning av att konstitutionsutskottet den 12 december 1989 berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 1989/90:75 med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen har socialutskottet gjort en genomgång av tillkännagivandena på socialutskottets område under de tre senaste åren. Tillkännagivandena har sammanställts med de tre senaste årens regeringsskrivelser om behandlingen av riksdagens skrivelser. Sammanställningen överlämnas till konstitutionsutskottet.

En särskild granskning har gjorts av de äldsta tillkännagivandena som enligt skr. 1989/90:75 ännu inte slutbehandlats av regeringen. Konstitutionsutskottet har vid sina årliga granskningar av regeringens skrivelser återkommande påtalat att det inom regeringskansliet föreligger ett stort antal ej slutbehandlade riksdagsskrivelser som är avgivna för mycket lång tid sedan. Socialutskottet har vid sin genomgång av de senaste tre årens tillkännagivanden på socialutskottets område för sin del gjort samma erfarenhet. Det bör påpekas att det finns ett flertal tillkännagivanden från riksmötet 1986/87 som, enligt redovisningen i regeringens skrivelser, ännu inte föranlett någon åtgärd från regeringens sida.

Någon ingående prövning av i vilken utsträckning de av regeringen redovisade åtgärderna materiellt tillgodosett riksdagens önskemål har däremot inte nu företagits. På ett par punkter vill utskottet dock inledningsvis göra påpekanden. Utskottet redovisar längre fram sina överväganden.

I betänkandet *SoU 1983/84:5* gjorde utskottet vissa uttalanden beträffande etiska normer för tillämpning av genteknik m.m. (mom. 1).

Utskottet hänvisade bl.a. till att gen-etikkommittén befann sig i ett intensivt slutskede av sitt arbete. Utskottet ansåg att beredningen av kommitténs förslag borde ske så skyndsamt som de yttre omständigheterna medgav, så att frågan kunde föreläggas riksdagen under riksmötet 1984/85. Enligt redovisningen i regeringens skrivelser fram t.o.m. 1989/90:75 har ärendet ännu inte föranlett något regeringsbeslut. Proposition i ämnet har dock aviserats ett par gånger och aviserats nu på nytt till innevarande vår.

I betänkandet *SoU 1986/87:18* beträffande omvårdnad för vissa gymnasieskoleelever (mom. 30) föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen bl.a. om att staten måste vara beredd att svara för att de svårt rörelsehindrade eleverna verkligen erbjuds en fungerande gymnasieskolgång och att de måste garanteras den omvårdnad som är en förutsättning för att de skall kunna fullfölja sina studier. Två reservationer, av utskottets s-ledamöter resp. vpk-ledamot, förelåg. Riksdagen följde utskottet. Riksdagens tillkännagivande verkar inte ha föranlett något regeringsbeslut. I regeringens skrivelse 1987/88:75 S 27 redovisas visserligen några beslut, men dessa avser sannolikt inte det aktuella momentet i utskottsbetänkandet. Skrivelsen saknar uppgift om behandlade moment. Riksdagsskrivelsen redovisas där som ännu inte slutbehandlad. Motsvarande gäller regeringens skrivelse påföljande år (skr. 1988/89:75 S 15). Ärendet anmäls då som slutbehandlat. Ett nytt tillkännagivande beträffande samma fråga i betänkandet 1988/89:SoU19 (reservation 7 som fick majoritet vid voteringen i kammaren) överlämnades genom regeringsbeslut den 1 juni 1989 till 1989 års handikapputredning (skr. 1989/90:75 S 42). Utredningen har redovisat sitt uppdrag i betänkandet (SOU 1989:54) Rätt till gymnasieutbildning för svårt rörelsehindrade ungdomar. Vid regeringssammanträde den 15 februari 1990 beslutade regeringen om proposition i ämnet.

I betänkandet *SoU 1986/87:22* anförde utskottet med anledning av vissa motionsyrkanden om familjerådgivningsverksamheten att det är nödvändigt att verksamhetens fortlevnad garanteras och att regeringen skyndsamt bör ta upp frågan om hur verksamheten skall kunna tryggas (mom. 29). Detta föreslogs riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Riksdagen följde utskottet. I regeringens skrivelser 1987/88:75 S 32 och 1988/89:75 S 18 redovisas inga beslut beträffande mom. 29. I den sistnämnda skrivelsen anmäls ärendet som slutbehandlat. Tillkännagivandet i mom. 29 verkar emellertid — att döma av redovisningen i regeringsskrivelserna — inte ha föranlett någon åtgärd från regeringens sida. I det av riksdagen godkända betänkandet *SoU 1987/88:14* (punkt 4 mom. 2) föreslogs ett motsvarande tillkännagivande. (Utskottets s-ledamöter reserverade sig.) I regeringens skrivelser 1988/89:75 S 50 och 1989/90:75 S 15 redovisas inga beslut beträffande punkt 4 mom. 2. I ett frågesvar den 16 januari 1990 (RD 1989/90:51) har dock statsrådet Bengt Lindqvist redovisat att regeringen den 14 januari 1988 gett socialstyrelsen i uppdrag att bl.a. utreda den fortsatta verksamheten med familjerådgivning och samar-

betssamtal. Styrelsen avrapporterade arbetet i rapporten (1989:10) Familjerådgivning — Samarbetssamtal. Rapporten har remissbehandlats och bereds enligt uppgift nu i regeringskansliet.

I betänkandet 1988/89:SoU14 föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att det fortsatta utredningsarbetet om de centrala tobakspolitiska frågeställningarna borde ske under parlamentarisk medverkan (mom. 8). Regeringen har den 18 januari 1990 beslutat att inte vidta någon åtgärd med anledning av tillkännagivandet om parlamentarisk sammansättning av tobaksutredningen.

Den nu sittande tobaksutredningen (S 1988:01) kommer inom kort att överlämna sitt slutbetänkande till regeringen. Utredningen har i februari 1990 lämnat utskottet information om sitt arbete.

Regeringens årliga skrivelse med redogörelse för regeringens åtgärder med anledning av riksdagens skrivelser till regeringen är avsedd att fylla flera uppgifter. Redogörelsen skall bl.a. utgöra den formella bekräftelsen på att regeringen utfärdat av riksdagen beslutade författningar och att regleringsbrev beslutats med anledning av att riksdagen anvisat medel för visst ändamål. Utskottet har ingen erinran mot utformningen av regeringens skrivelse i detta avseende.

Regeringens skrivelse skall utöver en redovisning av utfärdade författningar och regleringsbrev även innehålla en redogörelse för regeringens åtgärder med anledning av riksdagens övriga tillkännagivanden till regeringen. Den genomgång som utskottet gjort beträffande riksdagens tillkännagivanden på socialutskottets område och regeringens skrivelser i ämnet under de senaste tre åren visar emellertid att skrivelsen med dess nuvarande utformning lämpar sig mindre väl för analyser av regeringens åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivanden. Sålunda redovisas endast regeringens formella beslut. Där emot framgår inte beslutets materiella innebörd. Inte heller redovisas planerade åtgärder eller andra överväganden från regeringens sida i ärendet som kunde vara av intresse för riksdagen. Regeringsskrivelserna innehåller inte alltid uppgifter om vilket moment i ett utskottsbetänkande som de redovisade regeringsbesluten avser. Detta gör det inte sällan svårt att utläsa vilka åtgärder som regeringen vidtagit. Enligt utskottet borde regeringen årligen i något lämpligt sammanhang, t.ex. i budgetpropositionen, återkomma till riksdagen och mera utförligt och i sak redovisa såväl redan fattade beslut som planerade åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivanden. En sådan ordning skulle enligt utskottet förbättra förutsättningarna för en konstruktiv dialog mellan riksdagen och regeringen i de ärenden där riksdagen funnit skäl att ge sin mening till känna för regeringen.

Därutöver kan det naturligtvis bli aktuellt att kalla representanter för departementet till utskottet för information. Regeringen borde också överväga att sända avskrifter av beslut med anledning av riksdagens tillkännagivanden till det berörda utskottet. Socialutskottet för sin del överväger att årligen sammanställa de under året gjorda tillkännagivandena från riksdagens sida på socialutskottets område och som en serviceåtgärd överlämna dessa till departementet för kännedom.

Vad utskottet anfört bör ges regeringen till känna.

1989/90:SoU2y

Stockholm den 22 februari 1989

På socialutskottets vägnar

Daniel Tarschys

Närvarande: Daniel Tarschys (fp), Bo Holmberg (s), Anita Persson (s), Sten Svensson (m), Ulla Tillander (c), Ingrid Andersson (s), Per Stenmarck (m), Johnny Ahlqvist (s), Rinaldo Karlsson (s), Ingegerd Anderlund (s), Ingrid Ronne-Björkqvist (fp), Gudrun Schyman (vpk), Anita Stenberg (mp), Sinikka Bohlin (s), Maj-Inger Klingvall (s), Roland Larsson (c) och Karin Falkmer (m).